

Jde o řešení situace, která se před diváky ani nerozvíjí ani nerozplétá: vše je již dáno. Obávám se, že věc bude působit jako poslední akt hry ležící kdesi v minulosti.

Rozdělíme-li text na fakta, která se odehrají před očima diváků, a na to, o čem jsme informováni prostřednictvím vypravování, nedopadne šetření ve prospěch dramatické akce. Přímo znázorněné skutečnosti jsou totiž jen tyto:

1. Kruliš se přistěhoval do Kilianova domu.
2. Konduktérka marně svádí pana Kruliše.
3. V domě je mnoho klepen.
4. Vyskytuje se tam i hádavá manželská dvojice.
5. Za domácí slavnosti vyjde najevo, že vydíraný Kilian je dobrák, že je Provazník cynik, že se Kruliš zná s Otylkou a že ti dva nejposlednější budou podezříváni.
6. Paní Otylka vydělává v kavárně hrou na piano. Do kavárny chodí i Kruliš a ten Kruliš Otylku miluje. Řekne jí to na Žofně. Otylka Kruliše chabě odmítá. V kavárenském prostředí se udá pro první děj význačnější věc: Milenci jsou totiž sledováni klepnou.
7. Provazník vyslechne zvěst o Otylčiných stycích s Krulišem.
8. Kluci posmejčí Krulišovy rybičky.
9. Augusta prodal pouťové obrázky a pohádal se opět se ženou.
10. Kruliš opět odmítá konduktérčiny svody. Zatímco pokračuje epizoda s rybičkami, rozmlouvá Kruliš s Kilianem a recituje Otylce svou píseň beze slov. Hudebník Kilian byl ke skladbě inspirován Krulišovým textem. — To je druhý důležitý a krásný motiv.
11. Epizoda s rybičkami se bez následků končí.
12. Nájemníci ostouzejí v kavárně Otylku.

13. Otylka se tiše vytráť. Kruliš ji později zastihne v besídce. Těší ji, přemlouvá ji, políbí ji a Otylka uteče ke Kilianovi.

14. Kruliš přistihne konduktérku na záletech a jde do hospody.

15. Schůzka za účelem poslouchání slavičšho zpěvu, při které Provazník prozradí, že Otylka hraje v kavárně. Provazník dostane od manžela políček. Kruliš zatáhne do sporu Malinu a je vyzván na souboj!

16. V závěru dá Kilian výpověď konduktérce i Malinovi a svede Provazníka a paní Danešovou. Provazník zuří a přizná se, že byl kdysi uvězněn. Po vysvětlení a po výkladu různých starších velkomyslných činů se Provazník rozpláče. Otylka je hluboce otřesena Kilianovou velikostí. Neví co dělat, jde sice ke Krulišovi, ale když holohlavý Kilian mřítí do zahrady, rozhodne se, že zůstane s milým Kilianem.

Vše ostatní — a tedy i vlastní jádro hry — zjeví se a bude divákům explikováno ve vypravovánkách. Považuji to za chybu.

Odmyslíme-li si epizody a figurky, které nemají dramatické funkce (Malina, konduktérka, hospodský, klepny, kluci, malíř, malířka atd.), a uvážíme-li, že Kruliš je ve hře skoro pasívní (odchází, jak přišel), že paní Danešová se zjevuje jako deus ex machina a dále že ani Píseň beze slov nerozřešila otázku Kilianovy umělecké potence, je náš dojem ještě tísnivější. Doporučuji již na začátku vyexponovat poměr paní Danešové k Provazníkovi, dále jeho ušlechtilou zpronevěru, Kilianovo přispění etc.

Toto dějové pásmo by se prolínalo s pásmem druhým: Kruliš a Kilian usilují o Otylku. Skladatel prohrál premiéru. Otylka se rozhoduje pro poraženého atd. Kruliš se nevzdává. — Po krátké době jej přivede Píseň beze slov na Otylčinu stopu. Následuje to, co je obsahem treatmentu. Navrhují přičinit i závěr: Kruliš pochopil, že se vtíral a opatří Kilianovi možnost publicity. (Je to konvenční, ale celá hra je již taková.) Kilianova beznaděj a jeho závislost na lichváři by měly ukončit. — Paní Danešová by měla být rovněž přivedena do domu Písní beze slov.